

Fairtradeuka på Aktivitetsskolen i Oslo

Hva er Fairtrade?

Fairtrade er en **internasjonal merkeordning og utviklingsorganisasjon** for rettferdig handel. Vi jobber for et mer bærekraftig jordbruk, tryggere arbeidsforhold og bedre liv for bønder og arbeidere.

Hvorfor er Fairtrade viktig?

- Handel kan være en grunnleggende drivkraft for fattigdomsbekjempelse og bærekraftig utvikling. FNs bærekraftsmål står derfor sentral i Fairtrades arbeid. Gjennom krav til minimumspris, Fairtrade-premie og strenge sosiale og miljømessige standarder, støtter Fairtrade bønder og arbeidere i Sør samtidig som det skaper bevissthet hos forbrukere i Nord.

Fakta om Fairtrade:

- Fairtrade jobber med over 2 millioner bønder og arbeidere i mer enn 70 land.
- Fairtrade-standardene stiller krav til **økonomiske, sosiale og miljømessige forhold**, altså alle bærekraftspillarene, for å sikre menneske- og arbeidstakerrettigheter i globale verdikjeder.
- **Unikt for Fairtrade:**
 - **Fastsatt minimumspris** – gir økonomisk forutsigbarhet for bøndene når markedsprisene svinger.
 - **Fairtrade-Premium** – i tillegg til minimumsprisen gir Fairtrade-Premium produsentorganisasjonen (bøndene) mulighet til å investere i ulike utviklingsprosjekter i sine lokalsamfunn (skole, helse, vann og klima).
 - **Demokratisk organisering:** Fairtrade er den eneste globale ordningen som er 50% eid og drevet av råvareprodusentene.

Du kan lese mer om Fairtrade her: [Fordeler med Fairtrade.](#)

Se en kort video om hvordan Fairtrade fungerer i praksis: [What is Fairtrade \(norsk tekst\)](#)

Viktige fokusområder for Fairtrade er:

- Leveinntekt og levelønn
– les om forskjellene her: [Levelønn og leveinntekt](#)
- Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
- Bekjempelse av barne- og slavearbeid
- Likestilling
- Klimatilpasning og miljøvern

Fairtrade bidrar til mange av FNs bærekraftsmål, blant annet:

- **SDG 1 – Utrydde fattigdom:** Bønder får bedre betalt og mer stabile inntekter.

- **SDG 2 – Utrydde sult:** Bedre økonomi gir mulighet til å sikre mat og matsikkerhet.

- **SDG 5 – Likestilling mellom kjønnene:** Kvinner får større mulighet til å delta i beslutninger og arbeidslivet.

- **SDG 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst:** Fairtrade forbyr barne- og slavearbeid, fremmer fagforeninger og sikrer bedre arbeidsvilkår.

- **SDG 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon:** Over 30 000 produkter globalt oppfyller Fairtrades standarder.

- **SDG 13 – Stoppe klimaendringer:** Premium-midler brukes til klimatilpasning, effektiv vanning, bevaring av biodiversitet.

- **SDG 17 – Samarbeid for å nå målene:** Fairtrade samarbeider med bønder, bedrifter, kommuner og forbrukere globalt.

Noen Fairtrade-produkter du møter i hverdagen

- **Bananer** er den mest populære frukten i verden og dyrkes i 150 land.

Produsentene står ovenfor betydelige utfordringer. Fairtrade er verdens største aktør på rettferdig handel med bananer. Les mer her: [Bananer](#)

- **Kakao** er råvaren bak sjokolade, verdens mest ettertraktede godteri. Likevel lever kakaobønder ofte under fattigdomsgrensen, og barnearbeid er utbredt. Med Fairtrade får de bedre betalt og en premie til lokalsamfunn – for eksempel til skole, helse og jordbruk. Les mer: [Kakao](#)

- **Kaffe** er en av verdens mest omsatte råvarer, og nordmenn er blant de største kaffekonsumentene. Til tross for den store etterspørselen lever majoriteten av kaffebønder i fattigdom og blir hardt rammet av klimaendringer. Les mer: [Kaffe](#)

- **Bomull:** Ikke alle tenker over at klær kommer fra landbruk, men bomull er faktisk en av de mest omsatte landbruksvarene i verden. Bomullsbønder står i enden av en lang og kompleks forsyningskjede, med begrenset synlighet, makt og innflytelse. Les mer her: [Bomull](#)

- **Sportsballer:** Mange fotballer i verden sys av barn. Fairtrade-sertifiserte baller lages under trygge arbeidsforhold og gir arbeidere bedre lønn. Selv om en Fairtrade-sportsball ikke nødvendigvis garanterer seier, bidrar den til bedre arbeidsforhold for dem som lager ballene.

Les mer: [Sportsballer](#)

Nyttige linker, verktøy og læringsressurser

- Om Fairtrade Norge: [Fairtrade Norge](#)
- Om Fairtrade Merket: [Fairtrade-merket](#)
- Virker Fairtrade? Hva er effekten? [Fairtrade Impact Platform | Home](#)
- Banana Dashboard – alt om bananer: [Fairtrade Banana Dashboard](#)
- Coffee Dashboard – alt om kaffe: - [Fairtrade Coffee Dashboard](#)
- Cocoa Dashboard – alt om kakao: [Cocoa](#)
- Hva er de største risikoene? Alt om Landrisiko, råvarerisiko og tematisk risiko.
-> Fairtrade risikokart - riskmap.fairtrade.net
- Oversikt over Fairtrade råvarer: [Fairtrade-råvarer](#)
- Oversikt over Fairtrade Produkter: [Produktoversikt](#)
- Bærekraftsmålene – [FNs bærekraftsmål](#)

Lærerike og morsomme videoer

- Hva er Fairtrade: [Hva er Fairtrade? \(video – Fairtrade International\)](#)
- Hva er Fairtrade Premium - [Video | Facebook](#)
- Bananvideoer: [Ana Polo Aguilar](#) & [Growing Banana Tree Time lapse 180 days](#)
- Kakao videoer: [Felix Tetteh](#)
- Video som viser hvordan Fairtrade-merkede fotballer produseres: [Playing Fair - The story of Fairtrade footballs](#) (Litt lenger video, men gøy og lærerikt å se prosessen.
Anbefaler å spille av fra 00:54 til ca.2:30.).

